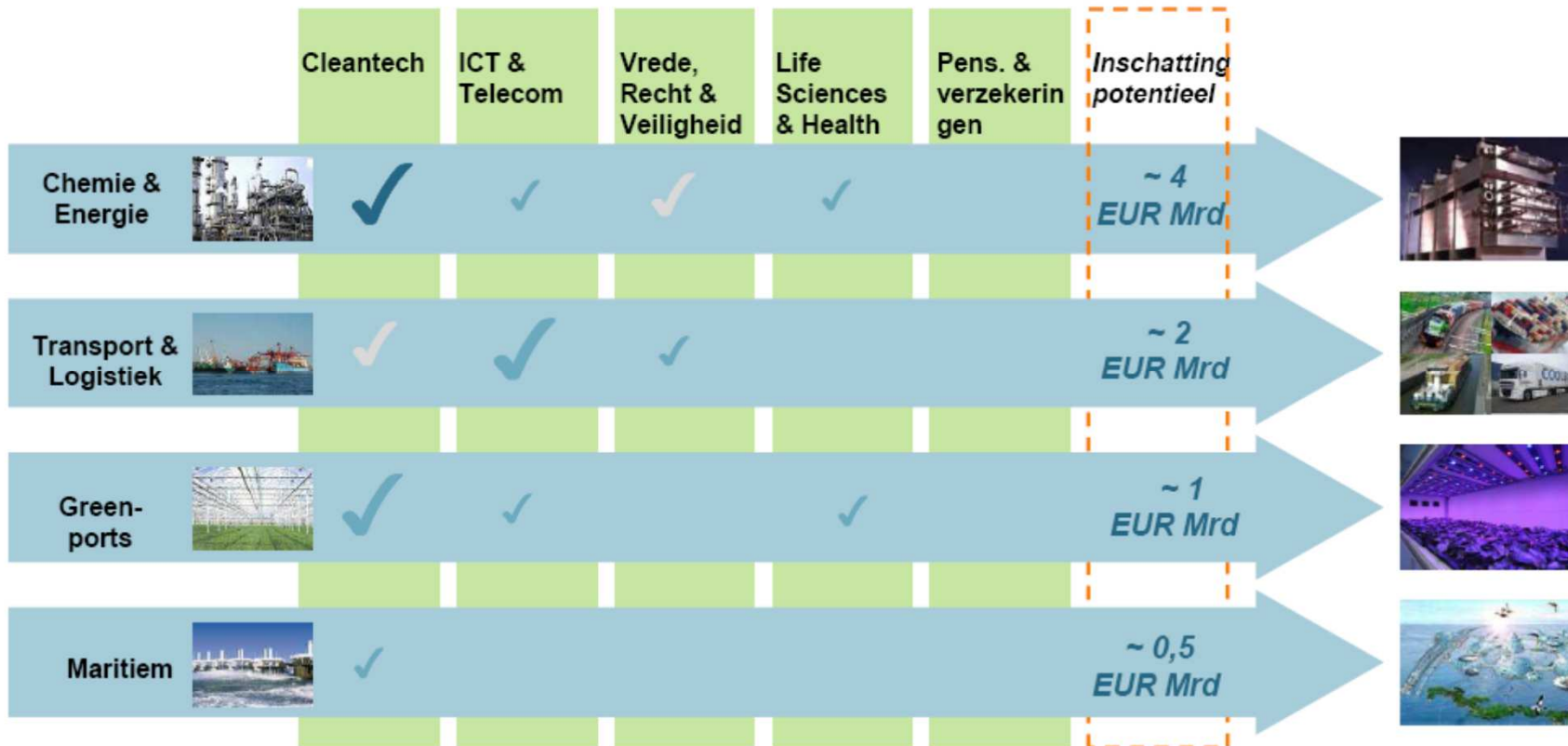

Vertrekpunt: Schaalsprong Biobased Economy

Inhoudsopgave

1. Opzet onderzoek
2. Waardepiramide 2.0
3. Biobased Cluster: Medical Delta (Leiden, Delft en Rotterdam)
4. Biobased Cluster: Greenport (o.a. Westland)
5. Biobased Cluster: Groene Chemie en Energie (Rotterdam en Delft)
6. Analyse
7. Indeling technologieën
8. Aanpak
9. Inventarisatie
10. Conclusie

Opzet Onderzoek

Achtergrond: Biobased Economy topsector voor de Zuidvleugel – hoge verwachte bijdrage aan regionale economie in 2020.

Vertaalslag van perspectieven moet concreter: onduidelijkheden op gebied van valorisatie, verwaarden cross-overs en marktontwikkeling.

Bestuurlijke uitdaging voor hele Zuidvleugel.

Doel onderzoek: *“Praktische invulling van politieke plannen, met nadruk op economische plannen, marktwerking en daden”.*

Samenwerking LEI & Kennisalliantie: *“Van idee naar BV”*

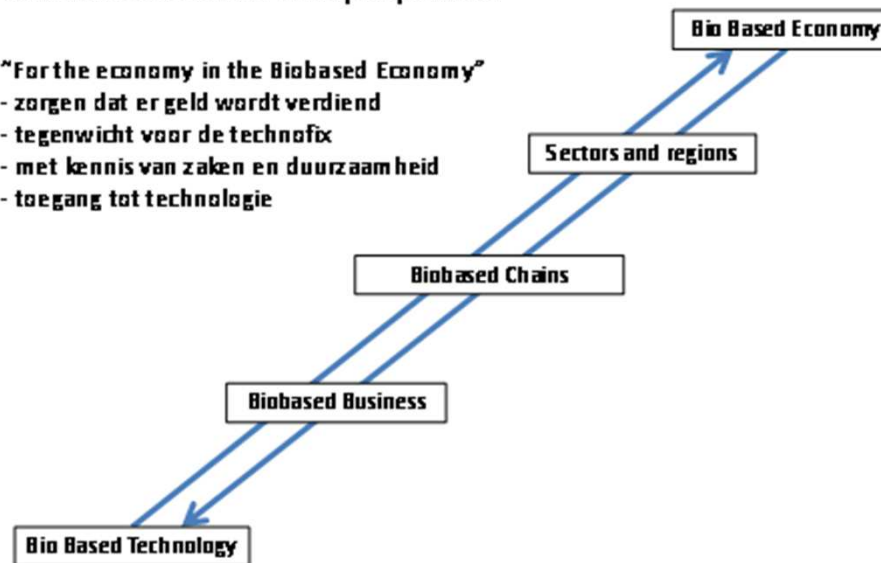
Methodologie: deskresearch, interviews en workshop.

Opzet Onderzoek: Context

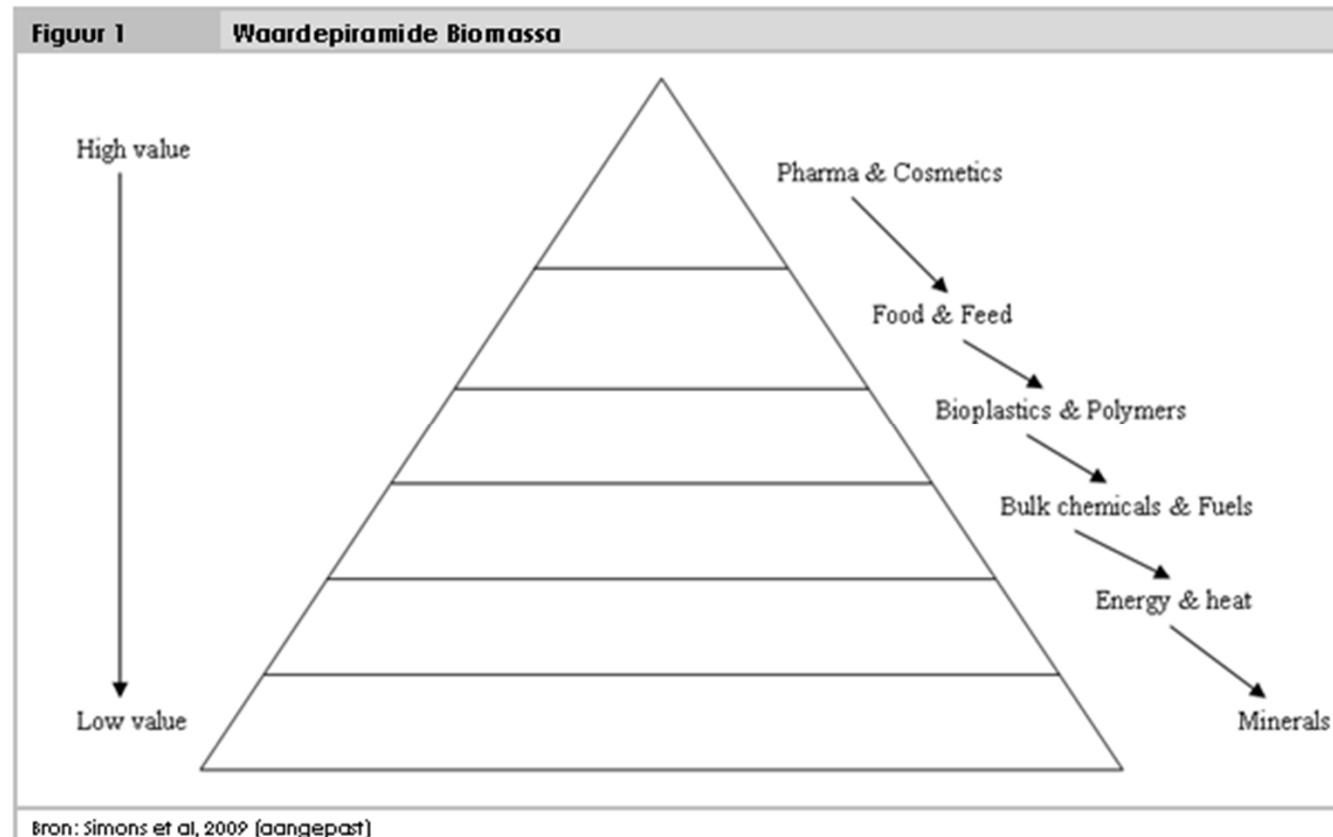
Onderscheidende kernpropositie

"For the economy in the Biobased Economy"

- zorgen dat er geld wordt verdiend
- tegenwicht voor de technofix
- met kennis van zaken en duurzaamheid
- toegang tot technologie

Waardepiramide 2.0

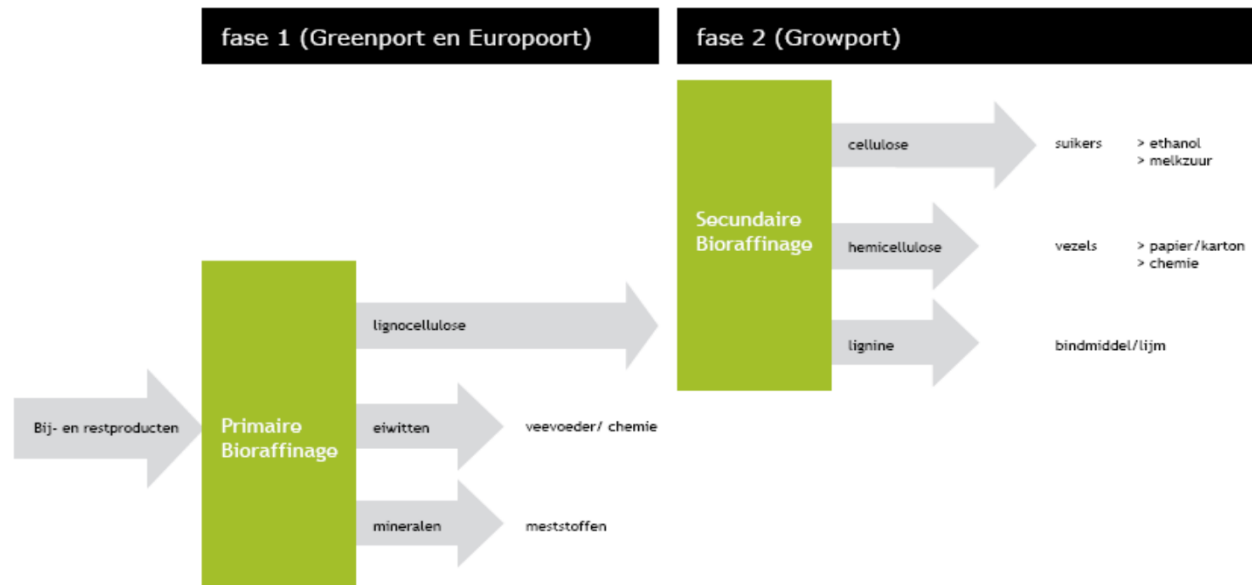
Biobased Cluster: Medical Delta

Bevindingen:

1. Sterk cluster: 25 jaar ervaring met clustervorming 'Rode biotech'
2. Autonome groei: cross-overs met andere BB-clusters beperkt.
3. Samenwerking: nog weinig regionale afstemming tussen overheden.

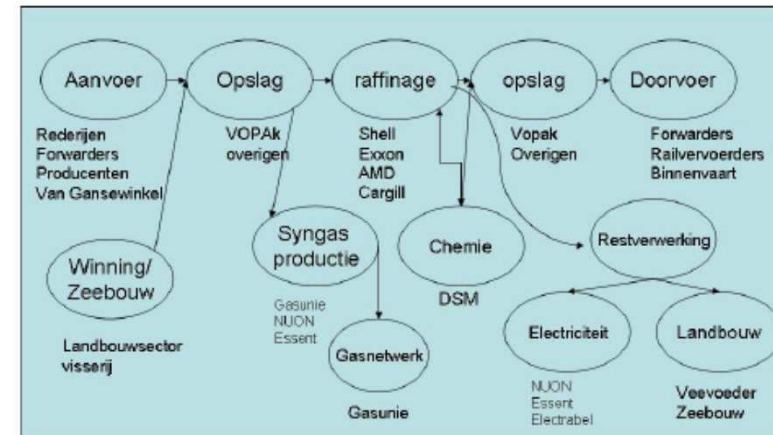
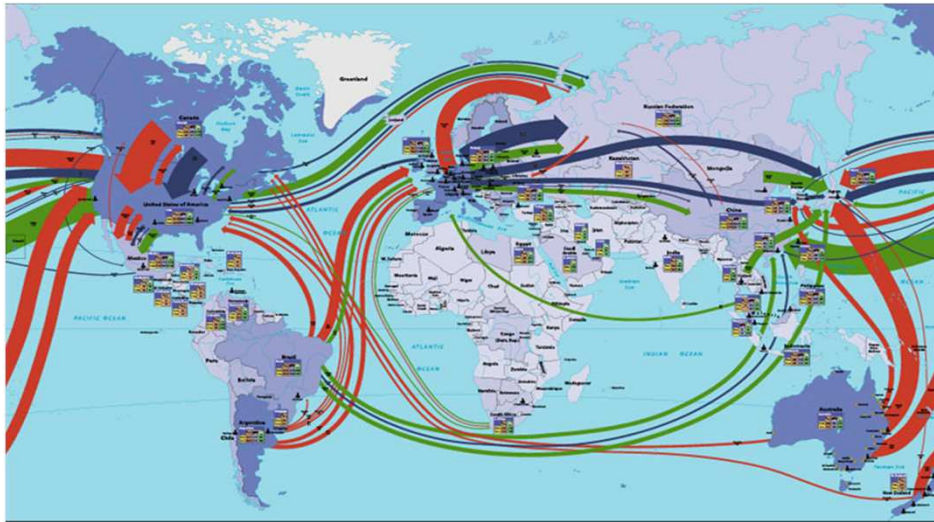
Biobased Cluster: Greenport

Bevindingen:

1. Internationale topsector: concurrentiekrachtig.
2. Cross-overs: veel potentie op gebied van Groene Chemie en Energie.
3. Samenwerking: een noodzaak voor primaire ondernemers, weinig investeringscapaciteit in sector.

Biobased Cluster: Groene Chemie & Energie

Bevindingen:

1. Unieke positie: Rotterdam is hub voor grondstoffen Groene Chemie en Energie.
2. Cross-overs: veel potentie Delft (spin-offs en labs) en Rotterdam (stabiele aanvoer van biomassa).
3. Samenwerking: centrale boodschap samen [incl. public/private stakeholders] ontwikkelen en communiceren.

Analyse

1. Zuidvleugel kent drie potentierijke clusters: Medical Delta, Greenport en Groene Chemie & Energie.
2. Cross-overs: voornamelijk tussen Greenport en Groene Chemie & Energie. Thema: Food.
3. Drempels:
  - A. Marktverstoring: importheffing grondstoffen bio-ethanol.
  - B. Financiering: bemoeilijkt door trage vergunningverlening.
  - C. Beleid gericht op stimulering energie, niet materialen.

Indeling technologieën

Naar aard biomassa

Waterzuivering

Lignocellulose :
- hout, afval

Sucrochemie:
- suiker, zetmeel

Oleochemie
- vetten, oliën

Algen

Tuinbouw, bollen

Bewerking biomassa

Thermochemie

- Drogen
- Vergassen
- Pyrolyse
- Torrefactie

White biotech

- Fermentatie
- Biokatalyse (enzymen,
gisten, lactobacillen)

Green biotech

Red biotech

Naar eindproduct

Compost

Biogas – warmte/stroom

Syngas

Bio-ethanol

Bio-diesel

Overige basischemie

Smeer-, oplosmiddelen

Bioplastics

Mineralen

Papier

Functional food

Medische toepassingen

Aanpak: Realiseren van groeiverwachting 4 Mld € vraagt om gesegmenteerde aanpak

Route

1. Consolideren (bioenergie!)

Aanpak per route, bijv.

Marktontwikkeling, level playing field

2. Acquireren

Opleidingen, heffingen weg, infrastructuur, Greenport

3. Copiëren

Cluster opbouw, intelligence, capabilities, proefopstellingen, decentrale concepten

4. Innoveren

Incubators, startups, demo's, versnellen, delen

5. Combineren

Business modellen, IP, bemiddeling

Realiseren van groeiverwachting 4 Mld € vraagt om gesegmenteerde aanpak

Aandelen kwantificeren?

Evenwicht tussen de groeiroutes – goed huisvaderschap

Aanpak: Internationalisering

- Acquisitie
  - Gezamenlijke NDL-aanpak; front-, backoffice
  - Driehoek WBr/Vlaanderen/NRW
  - Daarbinnen o.m. Science Port Holland, Plant One en Haven
- Relaties met benchmarklanden – leren, kopiëren en acquireren
  - RB: Azië; bijv. BE-Basic – Maleisië
  - Brazilië, Turkije
- Duurzame import
  - Consolidatie biofuels
  - Investerings overheid geld IDH, DBM 35M€
  - Cross-overs naar sector Governance en Logistiek
- Grote programma's
  - EU KP7, FP7, Interreg North Sea

Aanpak: bovenregionale aanpak

Link met logistiek en handel

Bouw aan regio-overschrijdende ketens

- Kennisinbreng in regio (copycat) en disseminatie vanuit regio
- Producenten elders vragen grondstoffen
  - Import is onderdeel grondstofmix
  - Voorbewerking/ opslag in haven
- Producenten elders leveren producten
  - Export is onderdeel van afzetmarkt
  - Nabewerking / verwerking in haven
- Optie: decentrale business concepten vanuit ZH aansturen

Aanpak: Opleidingen

HBO/MBO

- Center for Biobased Economy
- INHolland / Wellandts college
- Overige

Aanpak: Funding van innovatie en expansie

- Vgl. ROM
  - Seed capital tot 100.000 10% recovery
  - Venture fonds 100.000 – 5 M 50% recovery
  - Project equity 5M – 20M 75% recovery
- Waarborgen
- Achtergestelde leningen
- Launching customer
- Niet alleen doen maar multiplier
  - Mobiliseer Tante Agaath
  - Bemiddeling VCs duurzaamheid
  - Samenwerking VCs en banken
- Internationaal: fiscaal bureau

Aanpak: innovatie

To Do

- cross-overs in ketenopbouw
- kruisbestuiven
- netwerken
- zoeken van projecten op raakvlakken topsectoren
- gezamenlijk: opleidingen etc?

Vgl. Medical Delta, maar dan voor Biobased Economy

- Kennisalliantie / LEI Wageningen UR
- Provincie

Bestaande instituties

BE-Basic (Luuk van der Wielen)

- aanspreekpunt voor spin-outs: BioDetection Systems dhr Abraham Brouwer

Center for Biobased Economy

- opleidingen en MKB

Bio Process Facility

Science Port Holland

Clean Tech Delta

Stuurgroep Bioport Rotterdam

Plant One

Kenniscentrum Plantstoffen; PPO Glastuinbouw

- Testfaciliteit kenniscentrum inhoudsstoffen?

Bioscience Park Leiden

- Testfaciliteiten LSH

Agrolab Hoeksche Waard

Valorisatie professoren (RB) en innovatienetwerken vgl

Medical Delta

ISPT

Aanpak: communicatie binnen regio

Netwerkontwikkeling

1. Ontmoeten
2. Verbinden
3. Gezamenlijke projecten in Gouden Driehoek

Etalageprojecten en –mensen: herkenbaar

Gezamenlijk doel (transitie) ipv tegenstellingen

- Positieve insteek
- Visie: agro-energie-chemisch complex over 25 jaar

Attitude: gezamenlijk naar buiten

Belemmeringen bespreekbaar maken en gezamenlijk aanpakken

Dit alles vraagt om centraal aanspreekpunt

Aanpak: strijdige belangen en Goed Huisvader

Belangentegenstellingen:

- Gevestigde industrie vs. nieuwkomers
- Reputatie / risicomijden vs. vernieuwing
- Concurrerende grondstofvragers
- Concurrerende ruimtevragers
- Onevenwichtigheden / weerstanden in keten (tuinbouw)

Rol Goed Huisvader:

- Ieder zijn deel
- Opvoeden / sturen op basis van visie
- Goede toekomst voor alle kinderen

Inventarisatie: Bedrijven

- Biobrandstoffen (BioDSL, Argos, Abengoa?, Tamoil,...)
- Grondstoffen (Cargill, ADM, Peterson, Arquette, Glencore, ...)
- Logistiek (Vopak, ...)
- Dienstverlening (SGS, ...)
- RWZI – link sector water
- Biogas (...)
- Kunstmest (Yara)
- Oleochemie (Croda)
- Sucrochemie (Purac, DSM)

Inventarisatie: initiatieven

Overzicht:

- Westland biogas
- Van Vliet Contrans biogas, papier etc
- Heineken Groen Gas
- Groen Gas Hub
- Brazchem
- BioSoil / Algenteelt
- Purac bioplastics
- Croda vetzuren
- Div. algen
- Div. afvalverwerking
- ....

Projecten: BEST Rotterdam; groen gas vervoersprojecten; ...

Inventarisatie: Initiatieven Tuinbouw

- Provalor – winnen van sappen uit reststromen
- Rubia Pigmenta – Productie van plantaardige kleurstoffen
- Kenniscentrum plantstoffen – aanjager van projecten
- Biovergister Westland – Vergisten van biologisch afval
- Van loof naar natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen - Onderzoeken naar de technische en economische haalbaarheid van het winnen van plantaardige gewasbeschermingsmiddelen uit reststromen van tomaten en paprikaplanten.
- Galantamine extractie uit bloembollen
- Grootschalige insecten productie – productie van eiwit op basis van plantaardige en dierlijke reststromen
- Lycopreen extractie uit tomaten
- Oranje paprika's tegen leeftijdsgebonden maculadegeneratie (oogaandoening)
- Lans – bezig met valorisatie van reststromen van paprika's tomaten en komkommers en experimenteert met inhoudstoffen van specifieke teelten
- Koppert Biological Systems – Bezig met winnen van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen
- Uien – Reststromen als kleurstof en gewasbeschermingsmiddelen

Conclusies

- Centrale aanpak met o.m. ROM en acquisitie wordt breed onderschreven
- Meer kansen voor doelgerichte aanpak
- Er zijn kansen voor synergie tussen sectoren, maar zij zullen de ontwikkeling niet dragen
  - Enerzijds green en red tech; anderzijds white tech, logistiek, chemie en energie
  - Aanpak breed richten op verschillende groeiroutes
- Hoe verder?
  - Aanpak verder uitwerken
    - Basis voor aanpak à la Medical Delta (binnen regio), NDL (frontoffice en acquisitie) en ROM/fonds
    - Instrumenten voor samenwerking onderzoek
    - Instrumenten voor initiëren projecten
  - Toetsen in workshop
  - Lijst bedrijven / projecten / initiatieven afmaken